

YELKEN KANAT (DELTA KANAT) PİLOTLARININ OPTİMAL PERFORMANS DUYGU DURUMU VE BOŞ ZAMANDA SIKILMA ALGILARININ DEMOGRAFİK DEĞİŞKENLERE GÖRE İNCELENMESİ*

¹Özgür TEZ^{ABDE}

²Pınar GÜZEL^{ACDE}

A Çalışma Deseni (Study Design)

B Verilerin Toplanması (Data Collection)

C Veri Analizi (Statistical Analysis)

D Makalenin Hazırlanması (Manuscript Preparation)

E Maddi İmkanların Sağlanması (Funds Collection)

Özet: Bu araştırmanın amacı, yelken kanat pilotlarının boş zamanda sıkılma algıları ve optimal performans duygu durumlarının demografik değişkenler açısından incelenmesidir. Araştırmanın örneklemini farklı kategorilerde (başlangıç, orta seviye, pilot, deneyimli, eğitmen) yer alan 314 (kadın N=59; $M_{yaş} = 26.47 \pm 4.12$ yaş; erkek N=255; $M_{yaş} = 30.98 \pm 6.80$) yelken kanat pilotu oluşturmaktadır. Araştırmada kullanılan veri toplama aracı 3 bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde bireyin demografik özelliklerini tanımlamaya yönelik kişisel bilgilerin bulunduğu sorulara, ikinci bölümde Boş Zamanda Sıkılma Algısı Ölçeği (BZSAÖ) ve üçüncü bölümde ise Sürekli Etkinlik Tecrübe Ölçeği-2 (SETÖ-2) kullanılmıştır. Verilerin değerlendirilmesinde, tanımlayıcı istatistiklerle birlikte farklılıkların tespit edilmesinde Mann Whitney U, Kruskal Wallis H ve Post-hoc Bonferonni testleri kullanılmıştır. Yapılan analizler sonucunda, yelken kanat pilotlarının cinsiyet, katılım düzeyi, katılım sıklığı, yaş, eğitim durumu, gelir düzeyi, pilotluk seviyesi, bağlı olunan kurum değişkenlerine göre sürekli etkinlik tecrübe ölçeği açısından ($p < .05$); cinsiyet, katılım düzeyi, katılım sıklığı, yaş, eğitim durumu, gelir düzeyi, pilotluk seviyesi, bağlı olunan kurum değişkenlerine göre boş zamanda sıkılma algıları açısından anlamlı farklılıkların olduğu tespit edilmiştir ($p < .05$).

Anahtar kelimeler: Serbest zaman, Macera rekreasyonu, Boş zamanda sıkılma algısı, Optimal performans duygu durumu, Yelken kanat.

¹ Manisa Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü

² Sorumlu yazar, Manisa Celal Bayar Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, pnruguzel@yahoo.com

* Bu çalışma yüksek lisans tezinden üretilmiştir.

AN INVESTIGATION ON THE RELATIONSHIP BETWEEN THE FLOW STATE AND THE LEISURE BOREDOM OF HANG-GLIDING PILOTS

Aim: The purpose of this research was to investigate relationships between leisure boredom and flow experience in hang-gliding pilots according to the demographic variables. Sample group of the research consisted of 314 (female N= 59; $M_{age} = 26.47 \pm 4.12$ years; male N= 255; $M_{age} = 30.98 \pm 6.80$) hang-gliding pilots from different categories (beginning, intermediate, pilot, experienced, instructor). The data collection tool used in the research consisted of 3 sections. In the first section, a demographic questionnaire, in the second section "The Leisure Boredom Scale (BZSA) and in the last section "The Dispositional Flow Scale Sort Form (DFS-2)" were used for data collecting of hang-gliding pilots. In the study Mann Whitney U, Kruskal Wallis H and Post-hoc Bonferonni tests were used in the evaluation of the data together with the descriptive statistics. As a result of the analysis, significant differences were in terms of flow experience according to gender, age, level pilot and income, participant level and frequency, educational status, institutional variables ($p < .05$); besides, significant differences were in terms of leisure boredom according to gender, age, live pilot and income, participant level and frequency, educational status, institutional variables ($p < .05$).

Key words: Leisure, adventure recreation, leisure boredom, flow experience, hang-gliding

SUMMARY

Introduction: Caldwell and Smith (2006); boredom associated with leisure time. The individuals stated that when they do not reach the optimal performance mood state (they cannot switch to flow state), there may be leisure boredom. Iso-Ahola and Weissinger (1990) perceive boredom in leisure time; It is defined as a subjective situation such as low level of arousal and dissatisfaction due to the lack of experience. In other words, this is actually the case; indifference is the result of dissatisfaction (Shaw et al., 1996). **Aim:** The purpose of this research was to investigate relationships between leisure boredom and flow experience in hang-gliding pilots according to the demographic variables. **Method:** The study sample consisted of 314 (female N= 59; $M_{age} = 26.47 \pm 4.12$ years; male N= 255; $M_{age} = 30.98 \pm 6.80$) hang-gliding pilots from different categories (beginning, intermediate, pilot, experienced, instructor). The data collection tool used in the research consisted of 3 sections. In the first section, a demographic questionnaire, in the second section "The Leisure Boredom Scale (BZSA) and in the last section "The Dispositional Flow Scale Sort Form (DFS-2)" were used for data collecting of hang-gliding pilots. In the study Mann Whitney U, Kruskal Wallis H and Post-hoc Bonferonni tests were used in the evaluation of the data together with the descriptive statistics. **Findings:** According to Mann Whitney U analysis, Kruskal Wallis and Post-hoc Bonferonni tests, significant differences were in terms of flow experience according to gender, age, level pilot and income, participant level and frequency, educational status, institutional variables ($p < .05$); besides, significant differences were in terms of leisure boredom according to gender, age, live pilot and income, participant level and frequency, educational status, institutional variables ($p < .05$). **Conclusion:** The research all in all, age, mode and frequency of participation, income level and pilot level affect the flow situation. This prevents pilots from reaching saturation and creates a perception of boredom in pilots.

1. GİRİŞ

Geçmişten günümüze kadar uzanan özgür ve serbest zaman kavramına ilişkin Garzia, her insanın özgür zamanı olabileceğini ancak serbest zamanı olmadığını dile getirerek serbest zaman ve özgür zaman arasındaki farkı ve geçmiş dönemlerdeki serbest zamanların değerlendirilmesine ilişkin sınıf ayrımlarına ilişkin durumu ortaya koymuştur (Karaküçük, 1999). Bu kavramın özünde aslında bireylerin yaşama ilişkin yapmakla zorunlu olduğu bir takım görevler dışında kendisi için taşıdığı bir anlam olan ve seçim özgürlüğünün bulunduğu etkinlikleri gerçekleştirmek için kendisine ayırdığı bir zaman dilimi olarak karşımıza çıkmaktadır (Mirzeoğlu, Özbey ve Çelebi, 2006). Torkildsen (2005) serbest zamanı, bireyin ne yapmak istediği ya da ne olmak istediğini seçebilme özgürlüğünün olduğu zaman dilimleri olarak ifade etmektedir. Bu zaman dilimlerinde bireyler gerçekleştirdikleri etkinlikler aracılığı ile sosyalleşme, yaşamı hareketlendirme, yeni bilgi ve beceriler öğrenme, içsel motivasyon, kendini gerçekleştirme, başarıya, meydan okuma, rekabet, zaman öldürme ve can sıkıntısından kaçınma gibi birçok şey elde edebilmektedir (Ayverdi ve Kara, 2015). Bu açıdan bakıldığında serbest zamanın rekreasyon kavramını da içinde barındırdığı söylenebilir. Dolayısıyla rekreasyon; serbest zamana sahip bireylerin, bu zaman dilimi içerisinde tercih edebilecekleri aktiviteleri kapsamaktadır. Literatürde farklı tanımlamaların yapıldığı rekreasyon kavramını Jensen (1998), bireylerin arzu ve isteklerinin tatmini için özgürce seçimde bulunduğu etkinlik ve deneyimler olarak; Neumeyer ve Neumeyer (1958), zorunluluklar dışında kalan serbest zaman dilimleri içerisinde yer alan bireysel ve kolektif bir uğraş olarak; Kraus ve Bates (1975) ise rekreasyonun tek başına etkinlik değil aynı zamanda deneyim olduğunu ifade ederek bu deneyimi yaşamak isteyen bireylerin etkinliği gönüllü olarak ve özgürce seçerek gerçekleştirildiğini ifade etmiştir (Torkildsen, 2005). Bu durum değerlendirildiğinde bireylerin seçim özgürlüğünün olmadığı bir etkinlik içerisinde yer alması olumsuz duygu durumlarının ortaya çıkmasına zemin hazırlamaktadır. Bununla ilgili literatürde sıkılma kavramı ön plana çıkmaktadır. Latince "enodiare" yani yaşamdan bıkmak, sıkılma; Antik Yunan'da "acedia" bezmek; İngilizce'de "boredom" can sıkıntısı olarak kullanılan kavram günümüzde tek düze bir yaşam, monotonluk kapsamı altında sıklıkla karşımıza çıkmaktadır. (Martin, Sadlo ve Stewe, 2006). Barbalet (1999) sıkılmayı; bireyin içinde bulunduğu durumu diğer durumlar gibi algılayarak duruma karşı kayıtsız kalma ya da durumu kabullenme, aşırı uyarılma, sinirlilik ve kendini huzursuz hissetme hali olarak tanımlarken; Mikulas ve Vodanovich (1993) düşük ve yetersiz uyarılma bir nevi tatminsizlik durumu; Vodanovich (2003) bireyin içerisinde bulunduğu durum ile ilgili duygu hali, durumsallık ya da bir özellik olarak kişilik özellikleri ile bağdaştırmıştır.

İlk defa Neulinger (1974) tarafından sıkılma ve serbest zaman kavramları birbiriyle ilişkilendirilerek bireylerin serbest zaman etkinliklerini gerçekleştirdiği süre içerisinde sıkılmanın olmayacağını ancak bireylerin sıkılma sürecine girdiklerini

hissettikleri andan itibaren serbest zaman kavramının anlamını yitireceğini ifade etmiştir. Benzer şekilde Caldwell ve Smith (2006); can sıkıntısını boş zaman ile ilişkilendirmiştir ve etkinlik içerisinde yer alan bireylerin etkinlik anında akış durumuna geçemedikleri zamanlarda boş zaman can sıkıntısı durumunun oluşabileceğini belirtmiştir. Peki bu etkinlik anında ortaya çıkan bu akış durumu nedir? İlk olarak 1975 yılında Csikszentmihaly tarafından bireylerin serbest zaman etkinliklerine katılım nedenlerini bulmak amacıyla ortaya çıkarılan bu kavramın asıl adı optimal performans duygu durumudur. Bu durum en yalın hali ile bir iş veya etkinliğe odaklanma, ilgilenme ve sonucunda ortaya çıkan haz duygusu olarak tanımlanmaktadır (Kivikanvas, 2006; Moneta, 2004). Optimal performans duygu durumu dört farklı şekilde sonuçlanmaktadır. Bireylerin yüksek zorluk ve mücadele gerektiren serbest zaman etkinliklerinde üstesinden gelebileceği ve kontrolü denetleyebileceği beceri ve yeterliliklere sahip olması akış durumunu oluştururken; bireyin beceri ve yeterlilikleri etkinliğin getirmiş olduğu zorluk seviyesinin altında kaldığında birey kendini yetersiz hisseder ve bu durum bireyde kaygı durumu yaratır. Bireyin sahip olduğu beceri ve yeterlilikler etkinliğe ilişkin gerekliliklerin üzerinde ise bu sefer kişide sıkılma ortamı oluşur. Eğer bireyin beceri ve yetenekleri düşük ve etkinliğin zorluk seviyesi düşük ve mücadele içermiyor ise bu durumda da birey göreve ilişkin ilgisizlik duyguları yaşar (Jackson ve Eklund, 2004; Fossmo, 2006). Bütün durumlar değerlendirildiğinde yüksek düzeyde mücadele gerektiren etkinlikler ile bireyin sahip olduğu becerilerin dengede olması akış için gereklidir. Bireyde akış durumu oluştuğunda etkinlik anında birey o etkinliğe yoğunlaştığı için zamanın nasıl geçtiğini algılayamaz ve bu da bireyde içsel hazzın yaşanmasını sağlar (Csikszentmihalyi, 1990).

Etkinlik içerisindeki bireyler etkinlik süresince ve sonrasında farklı duygular yaşarlar ve bu duygular sonucunda da içsel haz durumu ile karşılaşır. İnsanlar etkinlikten elde ettiği bu içsel haz ile daha yükseklere sıçramak, zirveye ulaşmak isterler. Bireylerin etkinlikler aracılığı ile elde ettiği bu tatmin duygusu ile daha fazlasını isteme arzusu aslında bir tür özel kişilik bozukluğu olarak bilinen "ikarus kompleksi" dir. Bahsi geçen bu bozukluk yerçekiminden kurtulma isteği olarak açıklanmaktadır. Bu istek bireyleri macera ve risk içeren aktivitelere doğru yönlendirmektedir. Macera etkinlikleri içerisinde yer alan bireyler akış durumuna geçtiklerinde becerileri ve yeteneklerinin daha çok farkında olurlar ve bu da bireyde içsel haz durumu yaratır. Ancak bu duruma karşılık çoğu insan yetenek ve becerilerinin farkında olmasına rağmen bedeninin ona sunmuş olduğu eşsiz zevk potansiyelini kullanamaz ve akış deneyimini yaşayamaz (Yaşın, 2016; Csikszentmihalyi, 2005).

Bireylerin beceri, yetenek, beklenti ve arzuları farklı olması katıldıkları macera etkinlikleri içerisindeki deneyimlerini de farklılaştırmaktadır. Düşük risk içeren bir etkinlik bazı katılımcılar için macera olarak değerlendirilirken bazıları için durum farklılaşır. Aynı şekilde yüksek risk içerikli bir etkinlikte bazı katılımcılar için macera

olarak adlandırılırken bazı katılımcılar için bu durum potansiyel bir tehlike olarak görülebilir (Weber, 2001; Page ve Bentley, 2005). Her ne kadar macera etkinlikleri içerisinde yer alan bireyler için bu durum farklılaşsa da her macera etkinliği azda olsa risk unsurunu içerisinde barındırır ve bu macera katılımcıları için güçlü bir motivasyon unsuru olarak görülür. Bir macera etkinliği bireyin seçim özgürlüğünü, içsel ödülleri, risk ve belirsizlik unsurlarını barındırırken; macera katılımcıları için riskin önemi tartışılmaz bir motivasyonel kaynaktır. Macera katılımcıları için riskin olmaması onların tatmin seviyesinin düşmesine ve maceraya katılım motivasyonunun da azalmasına sebep olacaktır (Morgan ve Fluker, 2006; Kane ve Tucker, 2004; Weber, 2001).

Bir macera etkinliği olarak bilinen ve havada gerçekleştirilen doğa sporları kapsamında yer alan “yelken kanat”; belirli bir teknik ve uçmaya yarayan birtakım hava araçları kullanılarak gökyüzünde belirli bir rota üzerinde veya serbest olarak uçmaya dayanan spor dallarından birisidir. Dağıstanlı (2008) yelken kanadı, termal hava akımlarını kullanarak havada kalabilme özelliğine sahip, yapısı itibari ile daha hafif olan karbon fiber iskelete sahip delta şeklinde olan sportif hava aracı olarak tanımlanmaktadır.

Yelken kanat pilotları tarafından yüksek risk içerikli macera ve heyecan unsurlarını içinde barındıran aktiviteler olarak yer alan bu spor, ilk defa Richard (2002) tarafından 1940’larda yaptığı ilk araç geliştirme girişimlerine kadar uzanmaktadır. Türk tarihine baktığımızda ise aslında ilk uçuş denemelerinin de “İmam Cevheri” ne dayandığı bilinmektedir. Büyük kuşların kanatlarını çırpmadan yükselerek gökyüzünde süzülüklerini keşfeden İmam Cevheri kendisinin de bunu yapabileceğine inanarak Nişabur’da bir cami damına çıkıp vücuduna iplerle bağladığı iki büyük satıh aracılığı ile kendini boşluğa bırakmış ve satıhların kopmasıyla şiddetle yere çarparak olduğu yerde ölmüştür (Verel, 1985). Bu kadar uçuş ve yelken kanat sporunun gerçekleşmesi için icat girişimlerinin yapılmasına karşın Türkiye’de yelken kanat sporu ile uğraşan bireylerin diğer sportif havacılık branşlarına oranla katılımcı kitlesinin daha az olduğu dikkat çekmektedir. Psikoloji alanı içerisinde yer alan akış kavramının macera sporları kapsamındaki yelken kanat sporu içerisinde de var olabileceği ihtimalimin göz ardı edilmemelidir. Boş zaman sıkılma algısı ve optimal performans duygu durumunun çeşitli değişkenler açısından farklılık oluşturabileceği düşüncesi ile araştırmada yelken kanat pilotlarının boş zaman sıkılma algıları ve optimal performans duygu durumları demografik özellikler açısından incelenmiştir.

2. YÖNTEM

2.1. Araştırma Grubu: Araştırma evrenini Türkiye’deki yelken kanat sporu ile uğraşan katılımcılar oluştururken; örneklemini ise bu evren içerisinden olasılıklı örnekleme tekniklerinden basit tesadüfi örnekleme yöntemiyle seçilen farklı pilotluk seviyesine sahip yelken kanat pilotları oluşturmaktadır. Bu doğrultuda araştırma 314 (

kadın 59 X =26.47 ss= 4.12 yaş; erkek 255 X = 30.98 ss= 6.80) yelken kanat başlangıç, orta seviye, pilot, deneyimli pilot ve eğitimci pilot üzerinde gerçekleştirilmiştir.

2.2. Veri Toplama Araçları: Araştırmada verilerin toplanmasında kişisel bilgi formu, Boş Zamanda Sıkılma Algısı Ölçeği (BZSAÖ) ve Sürekli Etkinlik Tecrübe Ölçeği-2 (SETÖ-2) kullanılmıştır.

2.2.1. Kişisel Bilgi Formu Kişisel bilgi formunda yelken kanat pilotlarının cinsiyet, yaş, eğitim durumu, gelir düzeyi, pilotluk seviyesi, etkinliğe katılım sıklığı ve etkinliğe katılım tercihleri gibi demografik bilgilerini tespit etmek amacıyla yöneltilmiş sorular bulunmaktadır.

2.2.2. Boş Zamanda Sıkılma Algısı Ölçeği (BZSAÖ): Bireylerin serbest zamanlarındaki sıkıntı algılamalarına ilişkin bireysel farklılıkları ölçmek amacıyla Iso-Ahola ve Weissinger (1990) tarafından geliştirilen 16 maddelik Boş Zamanda Sıkılma Algısı Ölçeği (BZSA)‘nin Türkçe yetişkinler için adaptasyon çalışması Kara, Gürbüz ve Öncü (2014) tarafından yapılmıştır. Ölçek 10 madde ve “sıkılma (1,2,6,7,10)” ve “doyum (3,4,5,8,9)” olmak üzere 2 alt boyuttan oluşmaktadır. “sıkılma” alt boyutu bireyin serbest zaman aktivitelerine karşı olumsuz duygu durumunu yansıtırken; “doyum” alt boyutu bireyin serbest zaman aktivitelerini algılamadaki olumlu içsel durumu yansıtmaktadır. 5’li likert tipi bir ölçek olup ölçek skalası “kesinlikle katılmıyorum (1).....tamamen katılıyorum (5)” olacak şekilde maddeler puanlandırılmıştır. Mevcut araştırmada ölçeğin iç tutarlılık katsayısı “sıkılma” alt boyutu için .72, “doyum” alt boyutu için .62 olarak bulunmuştur.

2.2.3. Optimal Performans Duygu Durum Ölçeği -Sürekli Etkinlik Tecrübe Ölçeği-2 (SETÖ-2): Jackson, Martin ve Eklund (2008) tarafından geliştirilen ve Türkçe adaptasyon çalışması Çağlar, Sarı, Aşçı, Eklund ve Jackson (2015) tarafından gerçekleştirilmiştir. Ölçek iki kısımdan oluşmaktadır. Birincisi ETÖ-2 (Etkinlik Tecrübe Ölçeği-2) ve ikincisi SETÖ-2 (Sürekli Etkinlik Tecrübe Ölçeği)’dir. ETÖ-2; etkinliğe katılım sırasında yaşanan duygular veya düşünceler ile ilgilidir. Araştırmada “Sürekli Etkinlik Tecrübe Ölçeği-2 (SETÖ-2)” kullanılmıştır ve SETÖ-2; etkinlik sırasında genel olarak yaşanan duygular ve edinilen düşünceler ile ilgilidir. Ölçek tek alt boyutlu bir yapıda olup 9 maddeden oluşmaktadır. Ölçek 5’li likert tipi bir ölçek olup ölçek skalası “hiçbir zaman (1).....her zaman (5)” olacak şekilde puanlandırılmıştır. Araştırmada ölçek iç tutarlılık katsayısını yeniden hesaplanmış ve toplam ölçek .65 olarak bulunmuştur.

2.3. Verilerin Toplanması: Araştırmada; “Boş Zamanda Sıkılma Algısı Ölçeği (BZSAÖ)” ve “ Sürekli Etkinlik Tecrübe Ölçeği-2 (SETÖ-2)” katılımcılara gönüllülük ilkesine göre uygulanmıştır. Bu doğrultuda katılımcılara ölçekle ilgili bilgi verilmiş ve daha sonra katılmak isteyen pilotlara “Gönüllü Onam Formu” doldurtulmuştur. Veri toplama süreci sonunda toplam 320 katılımcıya ulaşılmıştır. Elde edilen veriler değerlendirilerek eksik veya hatalı girilen anket formları tespit edilerek değerlendirmeye alınmamıştır. Böylece hatasız olarak doldurulan 314 yelken kanat pilotunun doldurmuş olduğu formlar değerlendirilmek

üzere IBM SPSS Statistic 20 paket programına veri girişi yapılmıştır. Bu araştırma Manisa Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Etik Kurulu'ndan Etik Kurul onayı alınarak gerçekleştirilmiştir.

2.4. Verilerin Analizi: Verilerin analiz işleminde araştırma problemine ilişkin hipotez testlerinin seçiminde öncelikle verilerin parametrik varsayımları karşılayıp karşılamadığına ilişkin (normallik ve homojenlik) testler gerçekleştirilmiştir. Verilere ilişkin normallik varsayımları değerlendirildiğinde parametrik varsayımlarını karşılamadığı belirlenerek farklılıkların incelenmesinde Mann Whitney U, Kruskal Wallis H ve gruplar arasındaki farklılıkların hangi gruplar arasında olduğunun belirlenmesinde SPSS programının ileri sürümlerinde gerçekleştirilebilen Post-hoc istatistikleri arasında yer alan özel çoklu Bonferonni düzeltmeli testten yararlanılmıştır.

3. BULGULAR

Araştırmaya katılan 314 yelken kanat pilotunun demografik özelliklerine ilişkin bulgular Tablo-1'de sunulmuştur.

Tablo 1. Araştırmaya katılan yelken kanat pilotlarının demografik özellikleri

	N	%
Cinsiyet		
Kadın	59	18.8
Erkek	255	81.2
Yaş		
25 yaş ve/veya altı	89	28.3
26-35 yaş arası	170	54.1
36 yaş ve üzeri	55	17.5
Eğitim Durumu		
Ortaöğretim	31	9.9
Lisans	260	82.8
Lisansüstü	23	7.3
Gelir Düzeyi		
0-999 TL arası	65	20.7
1000-1999 TL arası	96	30.6
2000-2999 TL arası	81	25.8
3000 TL ve üzeri	72	22.9
Pilotluk Seviyesi		
Yelken kanat Başlangıç Pilotu	131	41.7
Yelken kanat Orta Seviye Pilot	15	4.8
Yelken kanat Pilotu	146	46.5
Yelken kanat Deneyimli Pilot	8	2.5
Yelken kanat Eğitimci Pilot	14	4.5
Etkinliğe Katılım Sıklığı		
Haftada 3 veya daha az	207	65.9
Haftada 4 veya daha fazla	107	34.1
Etkinliğe Katılım Düzeyi		
Yarışmacı	223	71.0
Rekreatif	91	29.0
Etkinliğin Gerçekleştirilmesinde Bağlı Olunan Kurum ve Kuruluş		

Türk Hava Kurumu	245	78.0
Havacılık Federasyonu	25	8.0
Havacılık Toplulukları ve Diğer	44	14.0
Toplam	314	100

Tablo-1 incelendiğinde araştırmaya katılan 314 yelken kanat pilotunun, 59 kadın (\bar{X} =26.47 ss= 4.12), geriye kalan 255 erkek (\bar{X} = 30.98 ss= 6.80) olduğu saptanmıştır. Bu değerler erkek yelken kanat pilotlarının kadın yelken kanat pilotlarına göre daha ağırlıkta olduğu sonucunu vermektedir. Yelken kanat pilotların eğitim durumları değerlendirildiğinde pilotlarının büyük çoğunluğunun 260 (% 82.8) lisans düzeyinde eğitim durumuna sahip olduğu görülmektedir. Pilotların gelir düzeyleri incelendiğinde en fazla gelir düzeyine 72 (%22.9) yelken kanat pilotunun sahip olduğu ve en az gelir düzeyine 65 (%20.7) yelken kanat pilotunun sahip olduğu görülmektedir. Katılımcıların pilotluk seviyeleri değerlendirildiğinde 131 (%41.7)'inin başlangıç pilotu olduğu; 15 (%4.8)'inin orta seviye pilot olduğu; 146 (%46.5)'inin pilot olduğu; 8 (%2.5)'inin deneyimli pilot olduğu ve 14 (%4.5)'ünün eğitmen pilot olduğu görülmektedir. Araştırmaya katılım gösteren toplam 314 yelken kanat pilotundan 264 (% 84.1)'ünün haftada 3 veya daha az olmak üzere etkinliğe katılım gösterdiği; 50 (% 15.9) pilotun ise haftada 4 veya daha fazla etkinliğe katılım gösterdiği görülmektedir. Yelken kanat pilotlarının etkinliğe katılım amaçları incelendiğinde en çok yarışmacı 223 (% 71.0) olarak katılım gösterdikleri görülmektedir. Ayrıca etkinliğe en çok 245 (% 78.0) Türk Hava Kurumu aracılığı ile katılım gösterirken; bu sırayı 44 (% 14.0) havacılık toplulukları ve diğer ve 25 (%8.0) havacılık federasyonları izlemektedir.

Tablo 2. Yelken kanat pilotlarının sürekli etkinlik tecrübe ölçeği-2 (setö-2) ortalama puanlarının cinsiyet değişkeni bakımından karşılaştırılması

	Cinsiyet	(N)	Sıra ort.	Sıra top.	U	P
Sürekli Etkinlik Tecrübe Ölçeği-2 (SETÖ-2) Ortalama Toplam	Kadın	59	113.92	6721.00	4951.000	.00
	Erkek	255	167.58	42734.00		

Tablo 2'deki Sürekli Etkinlik Tecrübe Ölçeği-2 (SETÖ-2) ortalama puanlarının cinsiyet değişkenine göre Mann Whitney U sonuçları incelendiğinde kadın ve erkek yelken kanat pilotları arasında anlamlı fark olduğu (U= 4951.000 p<.05) bulunmuştur.

Tablo 3. Yelken kanat pilotlarının sürekli etkinlik tecrübe ölçeği-2 (setö-2) ortalama puanlarının katılım düzeyi değişkeni bakımından karşılaştırılması

	Katılım Düzeyi	(N)	Sıra ort.	Sıra top.	U	p
Sürekli Etkinlik Tecrübe Ölçeği-2 (SETÖ-2) Ortalama Toplam	Yarışmacı	223	142.08	31683.00	6707.000	.00
	Rekreatif	91	195.30	17772.00		

Tablo 3’de Sürekli Etkinlik Tecrübe Ölçeği-2 (SETÖ-2) ortalama puanlarının katılım düzeyi değişkenine göre Mann Whitney U sonuçları incelendiğinde yarışmacı ve rekreatif amaçlı etkinliğe katılan yelken kanat pilotları arasında anlamlı fark olduğu ($U= 6707.000$ $p<.05$) bulunmuştur.

Tablo 4. Yelken kanat pilotlarının sürekli etkinlik tecrübe ölçeği-2 (setö-2) ortalama puanlarının katılım sıklığı değişkeni bakımından karşılaştırılması

	Katılım Sıklığı	(N)	Sıra ort.	Sıra top.	U	p
Sürekli Etkinlik Tecrübe Ölçeği-2 (SETÖ-2) Ortalama Toplam	Haftada 3 veya daha az	207	146.38	30300.00	8772.000	.00
	Haftada 4 veya daha fazla	107	179.02	19155.00		

Tablo 4’deki Sürekli Etkinlik Tecrübe Ölçeği-2 (SETÖ-2) ortalama puanlarının katılım sıklığı değişkenine göre Mann Whitney U sonuçları incelendiğinde haftada 3 veya daha az ve haftada 4 veya daha fazla etkinliğe katılan yelken kanat pilotları arasında anlamlı fark olduğu ($U=8772.000$ $p<.05$) bulunmuştur.

Tablo 5. yelken kanat pilotlarının sürekli etkinlik tecrübe ölçeği-2 (setö-2) ortalama puanlarının yaş değişkeni bakımından karşılaştırılması

	Yaş Aralığı	N	Sıra ort.	sd	X ²	p	Fark Bonferroni
Sürekli Etkinlik Tecrübe Ölçeği-2 (SETÖ-2) Ortalama Toplam	(1) 25 yaş ve altı	89	145.21	2	8.018	.01	1 < 3
	(2) 26-35 yaş arası	170	154.16				
	(3) 36-yaş ve üzeri	55	187.69				

Tablo 5’de görülebileceği gibi araştırmada yer alan yelken kanat pilotlarının yaş aralıklarına göre Sürekli Etkinlik Tecrübe Ölçeği-2 (SETÖ-2) ortalama puanları arasında istatistiksel olarak bir farklılaşma olup olmadığını anlamak için yapılan Kruskal Wallis testi sonucunda istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar bulunmuştur (X^2 $sd=2$, $n=314$) = 8.018, $p < .05$). Yaş aralıklarının hangi gruplar arasında farklılaştığını bulmak amacıyla Post-hoc istatistiklerinden özel çoklu Bonferroni düzeltmeli testi kullanılmıştır ($p<0,05$). Buna göre Sürekli Etkinlik Tecrübe Ölçeği-2 (SETÖ-2) ortalama puanları açısından 25 yaş ve altı ($\bar{X}=145.21$) yelken kanat pilotlarının 36 yaş ve üzeri ($\bar{X}=187.69$) yelken kanat pilotları arasında anlamlı farklılıklar bulunmuştur.

Tablo 6. Yelken kanat pilotlarının sürekli etkinlik tecrübe ölçeği-2 (setö-2) ortalama puanlarının eğitim durumu değişkeni bakımından karşılaştırılması

	Eğitim Durumu	(N)	Sıra ort.	sd	X ²	p	Fark Bonferroni
Sürekli Etkinlik Tecrübe Ölçeği-2 (SETÖ-2) Ortalama Toplam	(1) Ortaöğre tim	31	200.05	2	9.214	.01	2 < 1
	(2) Lisans	260	150.83				
	(3) Lisansüst ü	23	175.59				

Tablo 6'ya göre araştırmada yer alan yelken kanat pilotlarının eğitim durumu değişkenine göre Sürekli Etkinlik Tecrübe Ölçeği-2 (SETÖ-2) ortalama puanları arasında istatistiksel olarak bir farklılaşma olup olmadığını anlamak için yapılan Kruskal Wallis testi sonucunda istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar bulunmuştur (X^2 sd=2, n=314) = 9.214, $p < .05$). Eğitim durumlarının hangi gruplar arasında farklılaştığını bulmak amacıyla Post-hoc istatistikleri arasında yer alan özel çoklu Bonferonni düzeltmeli testten yararlanılmıştır ($p < 0.05$). Buna göre Sürekli Etkinlik Tecrübe Ölçeği-2 (SETÖ-2) ortalama puanları açısından lisans ($\bar{X} = 150.83$) düzeyindeki yelken kanat pilotları ile ortaöğretim ($\bar{X} = 200.05$) düzeyindeki yelken kanat pilotları arasında farklılıklar bulunmuştur.

Tablo 7. Yelken kanat pilotlarının sürekli etkinlik tecrübe ölçeği-2 (setö-2) ortalama puanlarının gelir düzeyi değişkeni bakımından karşılaştırılması

	Gelir Düzeyi	N	Sıra ort.	sd	X ²	p	Fark Bonferroni
Sürekli Etkinlik Tecrübe Ölçeği-2 (SETÖ-2) Ortalama Toplam	(1) 0-999 TL	65	111.22	3	25.982	.00	1 < 2 1 < 4 1 < 3
	(2) 1000-1999 TL	96	161.02				
	(3) 2000-2999 TL	81	187.03				
	(4) 3000 TL ve Üzeri	72	161.37				

Tablo 7'de görülebileceği gibi araştırmada yer alan yelken kanat pilotlarının gelir düzeyi değişkenine göre Sürekli Etkinlik Tecrübe Ölçeği-2 (SETÖ-2) ortalama puanları arasında istatistiksel olarak bir farklılaşma olup olmadığını anlamak için yapılan Kruskal Wallis testi sonucunda istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar bulunmuştur (X^2 sd=3, n=314) = 25.982, $p < .05$). Gelir düzeyinin hangi gruplar arasında farklılaştığını bulmak amacıyla Post-hoc istatistikleri arasında yer alan özel çoklu Bonferonni düzeltmeli testten yararlanılmıştır ($p < 0.05$). Buna göre Sürekli Etkinlik Tecrübe Ölçeği-2 (SETÖ-2) ortalama puanları açısından 0-999 TL ($\bar{X} = 111.22$) gelir düzeyindeki yelken kanat pilotları ile 1000-1999 TL ($\bar{X} = 161.02$) gelir düzeyindeki yelken kanat pilotları arasında; 0-999 TL ($\bar{X} = 111.22$) gelir düzeyindeki yelken kanat pilotları ile 3000 TL ve üzeri ($\bar{X} = 161.37$) düzeydeki yelken kanat pilotları

arasında ve 0-999 TL (\bar{X} =111.22) gelir düzeyindeki yelken kanat pilotları ile 2000-2999 TL (\bar{X} =187.03) gelir düzeyindeki yelken kanat pilotları arasında farklılıklar bulunmuştur.

Tablo 8. Yelken kanat pilotlarının sürekli etkinlik tecrübe ölçeği-2 (setö-2) ortalama puanlarının pilotluk seviyesi değişkeni bakımından karşılaştırılması

Pilotluk Seviyesi		N	Sıra ort.	sd	X ²	p	Fark Bonferroni
Sürekli Etkinlik Tecrübe Ölçeği-2 (SETÖ-2) Ortalama Toplam	(1) Yelken kanat Başlangıç Pilotu	131	139.37				
	(2) Yelken kanat Orta Seviye Pilot	15	22.70	4	56.116	.00	2<1 2<5 2<3 1<3
	(3) Yelken kanat Pilotu	146	187.48				
	(4) Yelken kanat Deneyimli Pilot	8	128.44				
	(5) Yelken kanat Eğitmen Pilot	14	175.54				

Tablo 8’de görülebileceği gibi araştırmada yer alan yelken kanat pilotlarının pilotluk seviyesi değişkenine göre Sürekli Etkinlik Tecrübe Ölçeği-2 (SETÖ-2) ortalama puanları arasında istatistiksel olarak bir farklılaşma olup olmadığını anlamak için yapılan Kruskal Wallis testi sonucunda istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar bulunmuştur (X^2 sd=4, n=314) = 56.116, p < .05). Pilotluk seviyesinin hangi gruplar arasında farklılaştığını bulmak amacıyla Post-hoc istatistikleri arasında yer alan özel çoklu Bonferonni düzeltmeli testten yararlanılmıştır (p<0.05). Buna göre Sürekli Etkinlik Tecrübe Ölçeği-2 (SETÖ-2) ortalama puanları arasında yelken kanat orta seviye pilot (\bar{X} =22.70) ile yelken kanat başlangıç pilotu (\bar{X} =139.37) arasında; yelken kanat orta seviye pilot (\bar{X} =22.70) ile yelken kanat eğitmen pilot (\bar{X} =175.54) arasında; yelken kanat orta seviye pilot (\bar{X} =22.70) ile yelken kanat pilotu (\bar{X} =187.48) arasında; yelken kanat başlangıç pilotu (\bar{X} =139.37) seviyesindeki pilotlar ile yelken kanat pilotu (\bar{X} =187.48) arasında farklılıklar bulunmuştur.

Tablo 9. Yelken kanat Pilotlarının Sürekli Etkinlik Tecrübe Ölçeği-2 (SETÖ-2) Ortalama Puanlarının Bağlı Olunan Kurum Değişkeni Bakımından Karşılaştırılması

Bağlı Olunan Kurum		N	Sıra ort.	sd	X ²	P	Fark Bonferroni
Sürekli Etkinlik Tecrübe Ölçeği-2 (SETÖ-2) Ortalama Toplam	(1) Türk Hava Kurumu	245	161.64				3<1 3<2
	(2) Havacılık Federasyonu	25	184.54	2	10.720	.00	
	(3) Havacılık Toplulukları ve Diğer	44	119.06				

Tablo 9’da görülebileceği gibi araştırmada yer alan yelken kanat pilotlarının bağlı olunan kurum değişkenine göre Sürekli Etkinlik Tecrübe Ölçeği-2 (SETÖ-2) ortalama puanları arasında istatistiksel olarak bir farklılaşma olup olmadığını anlamak için

yapılan Kruskal Wallis testi sonucunda istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar bulunmuştur (χ^2 sd=2, n=314) = 10.720, $p < .05$). Bağlı olunan kurumların hangi gruplar arasında farklılaştığını bulmak amacıyla Post-hoc istatistikleri arasında yer alan özel çoklu Bonferonni düzeltmeli testten yararlanılmıştır ($p < 0.05$). Buna göre Sürekli Etkinlik Tecrübe Ölçeği-2 (SETÖ-2) ortalama puanları arasında havacılık toplulukları ve diğer (havacılık kulüpleri ve bireysel) (\bar{X} =119.06) ile Türk Hava Kurumu (\bar{X} =161.64) aracılığı ile etkinliğe katılan pilotlar arasında; havacılık toplulukları ve diğer (havacılık kulüpleri ve bireysel) (\bar{X} =119.06) ile havacılık federasyonu (\bar{X} =184.54) aracılığı ile etkinliğe katılan pilotlar arasında farklılıklar bulunmuştur.

Tablo 10. Yelken kanat pilotlarının boş zamanda sıkılma algısı ölçeği (bzsaö) ortalama puanlarının cinsiyet değişkeni bakımından karşılaştırılması

	Cinsiyet	N	Sıra ort.	Sıra top.	U	p
Boş Zamanda Sıkılma Algısı Ölçeği (BZSAÖ)	kadın	59	133.92	7901.50	6131.500	.02
	erkek	255	162.95	41553.50		
Sıkılma Alt Boyut	kadın	59	143.96	8493.50	6723.500	.20
	erkek	255	160.63	40961.50		
Doyum Alt Boyut	kadın	59	177.81	10491.00	6324.000	.055
	erkek	255	152.80	38964.00		

Tablo 10'da yer alan Boş Zamanda Sıkılma Algısı Ölçeği (BZSAÖ) ortalama puanlarının cinsiyet değişkenine göre Mann Whitney U sonuçları incelendiğinde kadın ve erkek yelken kanat pilotları arasında anlamlı fark olduğu ($U = 6131.500$ $p < .05$) bulunmuştur. Ölçeğe ilişkin "sıkılma" ve "doyum" alt boyut puan ortalamalarının cinsiyet değişkeni açısından sonuçlar değerlendirildiğinde ise "sıkılma" ve "doyum" alt boyutunun her ikisinde de istatistiksel olarak anlamlı fark bulunamamıştır (sıkılma $U = 6723.500$ $p > .05$; doyum $U = 6324.000$ $p > .05$).

Tablo 11. Yelken kanat pilotlarının boş zamanda sıkılma algısı (bzsaö) ortalama puanlarının katılım düzeyi değişkeni bakımından karşılaştırılması

	Katılım Düzeyi	N	Sıra ort.	Sıra top.	U	p
Boş Zamanda Sıkılma Algısı Ölçeği (BZSAÖ)	Yarışmacı	223	141.46	31546.50	6570.500	.00
	Rekreatif	91	196.80	17908.50		
Sıkılma Alt Boyut	Yarışmacı	223	153.39	34205.50	9229.500	.20
	Rekreatif	91	167.58	15249.50		
Doyum Alt Boyut	Yarışmacı	223	180.97	40356.50	4912.500	.00

Rekreatif	91	99.98	9098.50
-----------	----	-------	---------

Tablo 11'deki Boş Zamanda Sıkılma Algısı Ölçeği (BZSAÖ) ortalama puanlarının katılım düzeyi değişkenine göre Mann Whitney U sonuçları incelendiğinde yarışmacı ve rekreatif amaçlı etkinliğe katılan yelken kanat pilotları arasında anlamlı fark olduğu ($U= 6570.500$ $p<.05$) bulunmuştur. Ölçeğe ilişkin "sıkılma" ve "doyum" alt boyut puan ortalamalarının katılım düzeyi değişkeni açısından sonuçlar değerlendirildiğinde ise "sıkılma" alt boyutunda farklılık ($U= 9229.500$ $p>.05$) görülmemekle birlikte "doyum" alt boyutunda istatistiksel olarak anlamlı fark olduğu ($U= 4912.500$ $p<.05$) bulunmuştur.

Tablo 12. Yelken kanat pilotlarının boş zamanda sıkılma algısı ölçeği (bzsaö) ortalama puanlarının katılım sıklığı değişkeni bakımından karşılaştırılması

	Katılım Sıklığı	N	Sıra ort.	Sıra top.	U	p
Boş Zamanda Sıkılma Algısı Ölçeği (BZSAÖ)	Haftada 3 veya daha az	207	138.85	28742.00	7214.000	.00
	Haftada 4 veya daha fazla	107	193.58	20713.00		
Sıkılma Alt Boyut	Haftada 3 veya daha az	207	142.14	29423.00	7895.000	.00
	Haftada 4 veya daha fazla	107	187.21	20032.00		
Doyum Alt Boyut	Haftada 3 veya daha az	207	173.12	35835.00	7842.000	.00
	Haftada 4 veya daha fazla	107	127.29	13620.00		

Tablo 12'deki Boş Zamanda Sıkılma Algısı Ölçeği (BZSAÖ) ortalama puanlarının katılım sıklığı değişkenine göre Mann Whitney U sonuçları incelendiğinde haftada 3 veya daha az ve haftada 4 veya daha fazla etkinliğe katılan yelken kanat pilotları arasında anlamlı fark olduğu ($U= 7214.000$ $p<.05$) bulunmuştur. Ölçeğe ilişkin "sıkılma" ve "doyum" alt boyut puan ortalamalarının katılım sıklığı değişkeni açısından sonuçlar değerlendirildiğinde ise "sıkılma" alt boyutunda ($U= 7895.000$ $p<.05$) ve "doyum" alt boyutunda ($U= 7842.000$ $p<.05$) istatistiksel olarak anlamlı fark olduğu bulunmuştur.

Tablo 13. Yelken kanat pilotlarının boş zamanda sıkılma algısı ölçeği (bzsaö) ortalama puanlarının yaş değişkeni bakımından karşılaştırılması

	Yaş Aralığı	N	Sıra ort.	sd	X ²	P	Fark Bonferroni
Boş Zamanda Sıkılma Algısı Ölçeği (BZSAÖ)	(1) 25 yaş ve altı	89	118.56	2	52.090	.00	1<2 1<3 2<3
	(2) 26-35 yaş arası	170	154.38				
	(3) 36 yaş ve üzeri	55	230.15				
Sıkılma Alt Boyut	(4) 25 yaş ve altı	89	132.99	2	25.380	.00	4<6 5<6
	(5) 26-35 yaş arası	170	153.46				
	(6) 36 yaş ve üzeri	55	209.66				
Doyum Alt Boyut	(7) 25 yaş ve altı	89	185.22	2	43.840	.00	9<7 8<9
	(8) 26-35 yaş arası	170	165.91				
	(9) 36 yaş ve üzeri	55	86.64				

Tablo 13’de görülebileceği gibi araştırmada yer alan yelken kanat pilotlarının yaş değişkenine göre Boş Zamanda Sıkılma Algısı Ölçeği (BZSAÖ) ortalama puanları arasında istatistiksel olarak bir farklılaşma olup olmadığını anlamak için yapılan Kruskal Wallis testi sonucunda istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar bulunmuştur [(X² sd=2, n=314) = 52.090, p < .05]. Ölçeğe ilişkin “sıkılma” ve “doyum” alt boyut puan ortalamalarının yaş değişkeni açısından sonuçlar değerlendirildiğinde ise “sıkılma” alt boyutunda [(X² sd=2, n=314) = 25.380, p < .05] ve “doyum” alt boyutunda [(X² sd=2, n=314) = 43.840, p < .05] istatistiksel olarak anlamlı fark olduğu bulunmuştur. Gruplar arasındaki farklılığın hangi gruplar arasında farklılaştığını bulmak amacıyla Post-hoc istatistikleri arasında yer alan özel çoklu Bonferonni düzeltmeli testten yararlanılmıştır (p<0.05). Buna göre Boş Zamanda Sıkılma Algısı Ölçeği (BZSAÖ) ortalama puanları açısından 25 yaş ve altı (\bar{X} =118.56) yelken kanat pilotları ile 26-35 yaş arası (\bar{X} =154.38) yelken kanat pilotları arasında; 25 yaş ve altı (\bar{X} =118.56) yelken kanat pilotları ile 36 yaş ve üzeri (\bar{X} =230.15) yelken kanat pilotları arasında; 26-35 yaş arası (\bar{X} =154.38) yelken kanat pilotları ile 36 yaş ve üzeri (\bar{X} =230.15) yelken kanat pilotları arasında da anlamlı farklılıklar bulunmuştur. Benzer şekilde “sıkılma” alt boyutları açısından farklılıklar incelendiğinde 25 yaş ve altı (\bar{X} =132.99) yelken kanat pilotları ile 36 yaş ve üzeri (\bar{X} =209.66) yelken kanat pilotları arasında; 26-35 yaş arası (\bar{X} =153.46) yelken kanat pilotları ile 36 yaş ve üzeri (\bar{X} =209.66) yelken kanat pilotları arasında da anlamlı farklılıklar bulunurken “doyum” alt boyutunda 25 yaş ve altı (\bar{X} =185.22) yelken kanat pilotları ile 36 yaş ve üzeri (\bar{X} =86.64) yelken kanat pilotları arasında; 26-35 yaş arası (\bar{X} =165.91) yelken kanat pilotları ile 36 yaş ve üzeri (\bar{X} =86.64) yelken kanat pilotları arasında da anlamlı farklılıklar bulunmuştur.

Tablo 14. Yelken kanat pilotlarının boş zamanda sıkılma algısı ölçeği (bzsaö) ortalama puanlarının eğitim durumu değişkeni bakımından karşılaştırılması

	Eğitim Durumu	N	Sıra ort.	sd	X ²	P	Fark Bonferroni
Boş Zamanda Sıkılma Algısı Ölçeği (BZSAÖ)	(1) Ortaöğretim	31	175.13				
	(2) Lisans	260	152.56	2	4.844	.08	
	(3) Lisansüstü	23	189.61				
Sıkılma Alt Boyut	(4) Ortaöğretim	31	175.68				
	(5) Lisans	260	150.82	2	10.087	.00	5<6
	(6) Lisansüstü	23	208.57				
Doyum Alt Boyut	(7) Ortaöğretim	31	150.69				
	(8) Lisans	260	158.85	2	.340	.84	
	(9) Lisansüstü	23	151.39				

Tablo 14' de görülebileceği gibi araştırmada yer alan yelken kanat pilotlarının eğitim durumu değişkenine göre Boş Zamanda Sıkılma Algısı Ölçeği (BZSAÖ) ortalama puanları arasında istatistiksel olarak bir farklılaşma olup olmadığını anlamak için yapılan Kruskal Wallis testi sonucunda istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmamıştır [(X² sd=2, n=314) = 4.844, p > .05]. Ölçeğe ilişkin "sıkılma" ve "doyum" alt boyut puan ortalamalarının eğitim durumu değişkeni açısından sonuçlar değerlendirildiğinde ise "doyum" alt boyutunda farklılık (U= .340 p >.05) görülmemekle birlikte "sıkılma" alt boyutunda istatistiksel olarak anlamlı fark olduğu (U= 10.087 p<.05) bulunmuştur. Gruplar arasındaki farklılığın hangi gruplar arasında farklılaştığını bulmak amacıyla Post-hoc istatistikleri arasında yer alan özel çoklu Bonferonni düzeltmeli testten yararlanılmıştır (p<0.05). Buna göre Boş Zamanda Sıkılma Algısı Ölçeği (BZSAÖ)'ne ilişkin "sıkılma" alt boyut puan ortalamaları açısından lisans (\bar{X} =150.82) düzeyindeki yelken kanat pilotları ile lisansüstü (\bar{X} =208.57) düzeyindeki yelken kanat pilotları arasında farklılıklar bulunmuştur.

Tablo 15. Yelken kanat pilotlarının boş zamanda sıkılma algısı ortalama puanlarının gelir düzeyi değişkeni bakımından karşılaştırılması

	Gelir Düzeyi	N	Sıra ort.	sd	X ²	P	Fark Bonferroni
Boş Zamanda Sıkılma Algısı Ölçeği (BZSAÖ)	(1) 0-999 TL	65	104.22				
	(2) 1000-1999 TL	96	141.99	3	47.251	.00	1<3
	(3) 2000-2999 TL	81	179.28				1<4
	(4) 3000 TL ve Üzeri	72	201.78				2<3 2<4
Sıkılma Alt Boyut	(5) 0-999 TL	65	126.45				
	(6) 1000-1999 TL	96	151.75	3	13.958	.00	5<8 5<7
	(7) 2000-2999 TL	81	179.24				
	(8) 3000 TL ve Üzeri	72	168.74				
	(9) 0-999 TL	65	203.07				12<11

Doyum Alt	(10)	1000-1999	96	174.71	3	51.819	.00	12<10
Boyut		TL						
	(11)	2000-2999	81	153.64				12<9
		TL						
	(12)	3000 TL ve	72	97.76				11<9
		Üzeri						

Tablo 15’de görülebileceği gibi araştırmada yer alan yelken kanat pilotlarının gelir düzeyi değişkenine göre Boş Zamanda Sıkılma Algısı Ölçeği (BZSAÖ) ortalama puanları arasında istatistiksel olarak bir farklılaşma olup olmadığını anlamak için yapılan Kruskal Wallis testi sonucunda istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar bulunmuştur [(X² sd=3, n=314) = 47.251, p < .05]. Ölçeğe ilişkin “sıkılma” ve “doyum” alt boyut puan ortalamalarının gelir düzeyi değişkeni açısından sonuçlar değerlendirildiğinde ise “sıkılma” alt boyutunda [(X² sd=3, n=314) = 13.958, p < .05] ve “doyum” alt boyutunda [(X² sd=3, n=314) = 51.819, p < .05] istatistiksel olarak anlamlı fark olduğu bulunmuştur. Gruplar arasındaki farklılığın hangi gruplar arasında farklılaştığını bulmak amacıyla Post-hoc istatistikleri arasında yer alan özel çoklu Bonferonni düzeltmeli testten yararlanılmıştır (p<.05). Buna göre Boş Zamanda Sıkılma Algısı Ölçeği (BZSAÖ) ortalama puanları açısından 0-999 TL (\bar{X} =104.22) gelir düzeyindeki yelken kanat pilotları ile 2000-2999 TL (\bar{X} =179.28) gelir düzeyindeki yelken kanat pilotları arasında; 0-999 TL (\bar{X} =104.22) gelir düzeyindeki yelken kanat pilotları ile 3000 TL ve üzeri (\bar{X} =201.78) gelir düzeyindeki yelken kanat pilotları arasında; 1000-1999 TL (\bar{X} =141.99) gelir düzeyindeki yelken kanat pilotları ile 2000-2999 TL (\bar{X} =179.28) gelir düzeyindeki yelken kanat pilotları arasında; 1000-1999 TL (\bar{X} =141.99) gelir düzeyindeki yelken kanat pilotları ile 3000TL ve üzeri (\bar{X} =201.78) gelir düzeyindeki yelken kanat pilotları arasında farklılıklar bulunmuştur. Benzer şekilde “sıkılma” alt boyutları açısından farklılıklar incelendiğinde 0-999 TL (\bar{X} =126.45) gelir düzeyindeki yelken kanat pilotları ile 3000TL ve üzeri (\bar{X} =168.74) düzeydeki yelken kanat pilotları arasında; 0-999 TL (\bar{X} =126.45) gelir düzeyindeki yelken kanat pilotları ile 2000-2999 TL (\bar{X} =179.24) gelir düzeyindeki yelken kanat pilotları arasında da anlamlı farklılıklar bulunurken “doyum” alt boyutunda 2000-2999 TL (\bar{X} =153.64) gelir düzeyindeki yelken kanat pilotları ile 3000 TL ve üzeri (\bar{X} =97.76) gelir düzeyindeki yelken kanat pilotları arasında; 1000-1999 TL (\bar{X} =174.71) gelir düzeyindeki yelken kanat pilotları ile 3000TL ve üzeri (\bar{X} =97.76) düzeydeki yelken kanat pilotları arasında; 0-999 TL (\bar{X} =136.07) gelir düzeyindeki yelken kanat pilotları ile 3000TL ve üzeri (\bar{X} =97.76) gelir düzeyindeki yelken kanat pilotları arasında 0-999 TL (\bar{X} =164.36) gelir düzeyindeki yelken kanat pilotları ile 2000-2999 TL (\bar{X} =153.64) gelir düzeyindeki yelken kanat pilotları arasında farklılıklar bulunmuştur.

Tablo 16. Yelken kanat pilotlarının boş zamanda sıkılma algısı ölçeği (bzsaö) ortalama puanlarının pilotluk seviyesi değişkeni bakımından karşılaştırılması

Boş	Pilotluk Seviyesi	N	Sıra ort.	sd	X ²	P	Fark Bonferroni
Zamanda Sıkılma Algısı Ölçeği (BZSAÖ)	(1) Yelken kanat Başlangıç Pilotu	131	125.05				1<3
				4	34.806	.00	3<5
Sıkılma Alt Boyut	(2) Yelken kanat Orta Seviye Pilot	15	153.80				
	(3) Yelken kanat Pilotu	146	177.42				
	(4) Yelken kanat Deneyimli Pilot	8	216.69				
	(5) Yelken kanat Eğitimci Pilot	14	223.57				
	(6) Yelken kanat Başlangıç Pilotu	131	147.28				
	(7) Yelken kanat Orta Seviye Pilot	15	132.17	4	9.511	.050	
	(8) Yelken kanat Pilotu	146	166.07				
	(9) Yelken kanat Deneyimli Pilot	8	127.44				
	(10) Yelken kanat Eğitimci Pilot	14	208.14				
	(11) Yelken kanat Başlangıç Pilotu	131	199.74				
	(12) Yelken kanat Orta Seviye Pilot	15	140.57	4	58.576	.00	14<11
	(13) Yelken kanat Pilotu	146	133.66				15<11
	(14) Yelken kanat Deneyimli Pilot	8	50.00				11<13
	(15) Yelken kanat Eğitimci Pilot	14	90.43				

Tablo 16'da görülebileceği gibi araştırmada yer alan yelken kanat pilotlarının pilotluk seviyesi değişkenine göre Boş Zamanda Sıkılma Algısı Ölçeği (BZSAÖ) ortalama puanları arasında istatistiksel olarak bir farklılaşma olup olmadığını anlamak için yapılan Kruskal Wallis testi sonucunda istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar bulunmuştur [(X² sd=4, n=314) = 34.806, p < .05]. Ölçeğe ilişkin "sıkılma" ve "doyum" alt boyut puan ortalamalarının gelir düzeyi değişkeni açısından sonuçlar değerlendirildiğinde ise "sıkılma" alt boyutunda [(X² sd=4, n=314) = 9.511, p > .05] fark görülmemekle birlikte "doyum" alt boyutunda [(X² sd=4, n=314) = 58.576, p < .05] istatistiksel olarak anlamlı fark olduğu bulunmuştur. Gruplar arasındaki farklılığın hangi gruplar arasında farklılaştığını bulmak amacıyla Post-hoc istatistikleri arasında yer alan özel çoklu Bonferroni düzeltmeli testten yararlanılmıştır (p<0.05). Buna göre Boş Zamanda Sıkılma Algısı Ölçeği (BZSAÖ) ortalama puanları açısından yelken kanat başlangıç pilotu (\bar{X} =125.05) ile yelken kanat pilotu (\bar{X} =177.42) arasında; yelken kanat pilotu (\bar{X} =177.42) ile yelken kanat eğitimci pilot (\bar{X} =223.57) arasında farklılıklar bulunmuştur. Benzer şekilde "doyum" alt boyutları açısından farklılıklar incelendiğinde yelken kanat başlangıç pilotu (\bar{X} =199.74) ile yelken kanat deneyimli pilot (\bar{X} =50.00) arasında; yelken kanat başlangıç pilotu (\bar{X} =199.74) ile yelken kanat eğitimci pilot (\bar{X} =90.43) arasında; yelken kanat başlangıç pilotu (\bar{X} =112.87) ile yelken kanat pilotu (\bar{X} =133.66) arasında farklılıklar bulunmuştur.

Tablo 17. Yelken kanat pilotlarının boş zamanda sıkılma algısı ölçeği (bzsaö) puanlarının bağlı olunan kurum değişkeni bakımından karşılaştırılması

Boş	Bağlı Olunan Kurum	N	Sıra ort.	sd	X ²	P	Fark
							Bonferroni
Zamanda Sıkılma Algısı Ölçeği	(1) Türk Hava Kurumu	245	156.32				
	(2) Havacılık Federasyonu	25	182.80	2	2.321	.31	
	(3) Havacılık Toplulukları ve Diğer	44	149.69				
Alt Boyut	(4) Türk Hava Kurumu	245	160.17				
	(5) Havacılık Federasyonu	25	150.32	2	1.003	.60	
	(6) Havacılık Toplulukları ve Diğer	44	146.73				
Doyum Alt Boyut	(7) Türk Hava Kurumu	245	159.89				8<7
	(8) Havacılık Federasyonu	25	112.96	2	7.045	.03	8<9
	(9) Havacılık Toplulukları ve Diğer	44	169.48				

Tablo 17’de görülebileceği gibi araştırmada yer alan yelken kanat pilotlarının bağlı olunan kurum değişkenine göre Boş Zamanda Sıkılma Algısı Ölçeği (BZSAÖ) ortalama puanları arasında istatistiksel olarak bir farklılaşma olup olmadığını anlamak için yapılan Kruskal Wallis testi sonucunda “Boş Zamanda Sıkılma Algısı Ölçeği (BZSAÖ)” ile “sıkılma” alt boyutunda istatistiksel olarak farklılıklar bulunmamıştır [BZSAÖ (X² sd=2, n=314) = 2.321; SIKILMA (X² sd=2, n=314) = 1.003 p > .05]. Ölçeğe ilişkin “doyum” alt boyut puan ortalamalarının bağlı olunan kurum değişkeni açısından sonuçlar değerlendirildiğinde ise istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmuştur [(X² sd=2, n=314) = 7.045, p < .05]. Bağlı olunan kurumların hangi gruplar arasında farklılaştığını bulmak amacıyla Post-hoc istatistikleri arasında yer alan özel çoklu Bonferroni düzeltmeli testten yararlanılmıştır (p<0.05). Buna göre Boş Zamanda Sıkılma Algısı Ölçeği (BZSAÖ) “doyum” alt boyutları açısından Kruskal Wallis test sonuçlarına göre Türk Hava Kurumu (\bar{X} =159.89) aracılığı ile etkinliğe katılan pilotlar ile havacılık federasyonu (\bar{X} =112.96) aracılığı ile etkinliğe katılan pilotlar arasında; havacılık federasyonu (\bar{X} =112.96) aracılığı ile etkinliğe katılan pilotlar ile havacılık toplulukları ve diğer (\bar{X} =169.48) aracılığı ile etkinliğe katılan pilotlar arasında farklılık bulunmuştur.

4. TARTIŞMA VE SONUÇ

Yelken kanat pilotlarının boş zaman sıkılma algıları ve optimal performans duygularının demografik değişkenler açısından farklılıklarının incelendiği araştırmada; yelken kanat pilotlarının Sürekli Etkinlik Tecrübe Ölçeği-2 (SETÖ-2) ortalama puanlarının cinsiyet değişkeni açısından erkek yelken kanat pilotlarının puan ortalamaları kadın yelken kanat pilotlarının puan ortalamalarından daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Literatürde bununla ilgili Murcia, Gimeno ve Coll (2008) SOPDDÖ-2 ölçeği ile gerçekleştirdiği çalışmalarında erkeklerin “kontrol duygusu” alt boyutunda kadınlardan daha fazla ortalama puana sahip olduğu ifade edilmiştir. Murcia, Noguera ve Coll (2009) tarafından sürekli optimal performans

duygu durumu (SOPDDÖ-2) ölçeği ile yaptıkları farklı bir çalışmada da erkeklerin kadınlardan daha yüksek sürekli optimal performans duygu durumunu yaşadıkları belirtilmiştir. Welch (2008) erkeklerin kadınlardan daha yüksek optimal performans duygu durumunu yaşadıklarını ifade ederken; benzer şekilde Sicilia, Moreno, Rojas (2008) çalışmasında erkeklerin kadınlara göre optimal performans duygu durumu puanlarının daha yüksek olduğu bulgusuna ulaşılmıştır. Farklı bir bakış açısı ile Russell (2001) çalışmasında etkinlik çeşidi ve cinsiyet farkı gözetmeden bireylerin optimal performans duygu durumlarına ilişkin benzer deneyimler yaşadıkları ifade edilmiştir. Ayrıca, optimal performans duygu durumunun cinsiyet değişkenine göre kadın ve erkek katılımcılar arasında farklılık olmadığını belirten çalışmalar da bulunmaktadır. Erkmen, Zengin ve Aşçı (2010) cinsiyete göre optimal performans duygu durumunun farklılık göstermediği bulurken; Stavrou (2008), Murcia ve diğer. (2008) ve Russell (2001) cinsiyet değişkenine göre kadın ve erkeklerin optimal performans duygu durumlarında farklılaşma olmadığı bulgusuna ulaşılmıştır. Benzer şekilde Jackson, Thomas, Marsh ve Smethurs (2001); Koehn (2007); Russell (2001) ve Murcia ve diğer. (2009) tarafından gerçekleştirilen çalışmalarda kadın ve erkekler arasında farklılık bulunmadığı tespit edilmiştir.

Yelken kanat pilotlarının Sürekli Etkinlik Tecrübe Ölçeği-2 (SETÖ-2) ortalama puanlarının katılım düzeyi değişkeni açısından incelendiğinde rekreatif amaçlı etkinliğe katılan yelken kanat pilotlarının yarışmacı amaçlı etkinliğe katılan yelken kanat pilotlarına göre puan ortalamaları daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Katılım sıklığı değişkeni açısından ise haftada 3 veya daha az etkinliğe katılan yelken kanat pilotlarının haftada 4 veya daha fazla etkinliğe katılan yelken kanat pilotlarına göre puan ortalamaları daha düşük olarak tespit edilmiştir. Literatürde bununla ilgili benzer çalışmalar incelendiğinde Grove ve Lewis (1996) altı hafta boyunca haftada iki kez yapılan egzersizin optimal performans duygu durumunun arttığını belirtmişlerdir. 6 aydan daha fazla süredir egzersiz yapan katılımcıların 6 aydan daha az süredir egzersiz yapan katılımcılara göre optimal performans duygu durumunu önemli derecede etkilediğini bildirmişlerdir.

Yelken kanat pilotlarının "yaş" değişkeni açısından ortalama puanları arasındaki farklılıkları tespit etmek amacıyla gerçekleştirilen analiz sonuçları değerlendirildiğinde 36 yaş ve üzeri yelken kanat pilotlarının 26-35 yaş arası ve 25 yaş ve altı yelken kanat pilotlarına göre puan ortalamaları daha yüksektir. "Eğitim durumu" değişkenine göre ortaöğretim düzeyindeki yelken kanat pilotlarının lisansüstü ve lisans düzeyindeki yelken kanat pilotlarına göre puan ortalamaları daha yüksek olarak tespit edilmiştir. Literatürde Lepper, Corpus ve Iyengar (2005) ile Csikszentmihalyi ve Nakamura (1989) çalışmalarında eğitim düzeyi ile akış deneyiminin ters orantılı olduğu bulgusuna ulaşarak eğitim düzeyinin arttıkça akış deneyiminin azaltacağını ifade etmişlerdir. Benzer şekilde Nichols, Jones ve Hancock (2003) tarafından yapılan çalışmada da sınıf düzeyi artması akış deneyimini azaltacağı yönünde sonuçlar ortaya konulmuştur. "Gelir düzeyi" değişkenine göre

2000-2999 TL gelir düzeyine sahip yelken kanat pilotlarının 3000 TL ve üzeri, 1000-1999 TL ve 0-999 TL gelir düzeyindeki yelken kanat pilotlarına göre puan ortalamaları daha yüksektir. "Pilotluk seviyesi" değişkenine göre en yüksek puan ortalamasına sahip yelken kanat pilotu seviyesindekiler olarak tespit edilmiştir. "Bağlı olunan kurum değişkeni"ne göre Havacılık Federasyonu aracılığı ile etkinliğe katılan pilotların Türk Hava Kurumu ve Havacılık Toplulukları ve diğer aracılığı ile etkinliğe katılan pilotlara göre puan ortalamaları daha yüksektir.

Yelken kanat pilotlarının Boş Zamanda Sıkılma Algısı Ölçeği (BZSAÖ) ortalama puanlarının cinsiyet değişkeni açısından farklılıkların incelenmesi için gerçekleştirilen analiz sonuçları incelendiğinde erkek yelken kanat pilotlarının sıkılma algısı puan ortalamaları kadın yelken kanat pilotlarının puan ortalamalarından daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Literatürde Serbest zamanda sıkılma algıları ile ilgili araştırmalarda; Bornstein, Kale ve Corner (1990) ile Farmer ve Sundberg (1986) kadın ve erkekler arasında farklılık bulamazken; Sundberg, Latkin, Farmer ev South (1991); Vodanovich ve Kass (1990); Watt ve Ewing (1996) ve Zuckerman, Eynschek ve Eynschek (1978) tarafından serbest zamanda sıkılma algısına ilişkin gerçekleştirilen birçok araştırmada erkek katılımcıların kadın katılımcılara göre sıkılma algısı düzeylerinin daha yüksek olduğu sonucuna varılmıştır. Benzer şekilde Kara Gürbüz ve Öncü (2014) yaptıkları araştırmada cinsiyet değişkenine göre erkek katılımcıların "doyum" alt boyutundaki puan ortalamalarının kadın katılımcıların puan ortalamalarından daha yüksek olduğu saptanmıştır. Poon ve Leung (2011), Patterson, Pegg ve Dobber-Patterson (2000) tarafından gençlerle yapılan araştırmalarda kızların erkeklere göre serbest zamanda sıkılma algılarının ön plana çıktığı vurgularken; Wegner (2011) çalışmasında genç erkeklerin genç kızlara göre serbest zamanda sıkılma algısının daha fazla olması riskli davranışlara yönelimlerinin de artmasına sebep olduğu bildirilmiştir. Mevcut araştırmada cinsiyet değişkenine göre kadın yelken kanat pilotlarının erkek yelken kanat pilotlarına göre puan ortalamalarının daha yüksek olduğu bulgusu diğer araştırma bulguları ile paralellik göstermektedir. Katılım düzeyi değişkeni açısından farklılıkların incelendiğinde rekreatif amaçlı etkinliğe katılan yelken kanat pilotlarının yarışmacı amaçlı etkinliğe katılan yelken kanat pilotlarına göre sıkılma algısı puan ortalamaları daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Ölçeğe ilişkin "doyum" alt boyutunda ise yarışmacı amaçlı etkinliğe katılan pilotların sıkılma algısı puan ortalamaları daha yüksek olarak tespit edilmiştir. Literatürde Gürbüz, Sönmez ve Koçak (2018) tarafından üniversite öğrencileri ile yapılan çalışmada sıkılma algısı daha yüksek olan bireylerin serbest zaman aktivitelerine düzenli olarak katıldığı bildirilmiştir. Bu bulgu ile mevcut araştırma bulgularının paralellik göstermektedir. Katılım sıklığı değişkeni açısından farklılıkların incelendiğinde haftada 4 veya daha fazla etkinliğe katılan yelken kanat pilotlarının haftada 3 veya daha az etkinliğe katılan pilotlara göre sıkılma algısı puan ortalamaları daha yüksektir. Ölçeğe ilişkin "sıkılma" alt boyutunda haftada 4 veya daha fazla etkinliğe katılan yelken kanat

pilotlarının haftada 3 veya daha az etkinliğe katılan pilotlara göre puan ortalamaları daha yüksektir. “Doyum” alt boyutunda ise haftada 3 veya daha az etkinliğe katılan yelken kanat pilotlarının haftada 4 veya daha fazla etkinliğe katılan pilotlara göre puan ortalamaları daha yüksektir. Doğan, Elçi ve Gürbüz (2018) tarafından akademisyenlerle yapılan çalışmada egzersize sık katılım gösteren bireylerin sıkılma algılarının azaldığı söylenmiştir. Bu bulgu mevcut araştırma sonuçları ile örtüşmemektedir.

Yelken kanat pilotlarının “yaş” değişkeni açısından ortalama puanları arasındaki farklılıkları tespit etmek amacıyla gerçekleştirilen analiz sonuçları değerlendirildiğinde 36 yaş ve üzeri yelken kanat pilotlarının 26-35 yaş arası ve 25 yaş ve altı yelken kanat pilotlarına göre sıkılma algısı puan ortalaması daha yüksek çıkmıştır. Ölçeğe ilişkin “sıkılma” alt boyutunda 36 yaş ve üzeri yelken kanat pilotlarının 26-35 yaş arası ve 25 yaş ve altı yelken kanat pilotlarına göre puan ortalaması daha yüksektir. “Doyum” alt boyutunda ise 25 yaş ve altı yelken kanat pilotlarının 26-35 yaş arası ve 36 yaş ve üzeri yelken kanat pilotlarına göre puan ortalamaları daha yüksek çıkmıştır. Zuckerman ve diğer. (1978) tarafından gerçekleştirilen çalışmada serbest zamanda sıkılma algısında yaş faktörünün önemli bir etken olduğu, yaş ve sıkılma algısının ters orantılı olarak değiştiği yani yaşın artması bireyde sıkılma algısını düşürdüğü ifade edilmiştir. Bunun yanında Caldwell, Smith ve Weissinger (1992); Caldwell, Darling, Payne ve Dowdy (1999); Shaw, Caldwell ve Kleiber. (1996) tarafından gençler üzerinde serbest zamanda sıkılma algısına ilişkin gerçekleştirilen araştırmaların büyük çoğunluğunda yaş değişkeni açısından farklılık bulunmadığı belirtilmiştir. “Eğitim durumu” değişkenine göre lisansüstü eğitim düzeyindeki yelken kanat pilotlarının ortaöğretim ve lisans düzeyindeki yelken kanat pilotlarına göre “sıkılma” puan ortalamaları daha yüksektir. “Gelir düzeyi” değişkenine göre 3000TL ve üzeri gelir düzeyindeki yelken kanat pilotlarının 2000-2999 TL, 1000-1999 TL ve 0-999 TL gelir düzeyindeki yelken kanat pilotlarına göre sıkılma algısı puan ortalaması daha yüksektir. Ölçeğe ilişkin “sıkılma” alt boyutunda 2000-2999 TL gelir düzeyindeki yelken kanat pilotlarının 3000TL ve üzeri, 1000-1999 TL ve 0-999 TL gelir düzeyindeki yelken kanat pilotlarına göre puan ortalamaları daha yüksektir. “Doyum” alt boyutunda 0-999 TL gelir düzeyindeki yelken kanat pilotlarının 1000-1999 TL, 2000-2999 TL ve 3000 TL ve üzeri gelir düzeyindeki yelken kanat pilotlarına göre puan ortalamaları daha yüksek olarak tespit edilmiştir.

“Pilotluk seviyesi” değişkenine göre yelken kanat eğitmen pilotların yelken kanat pilotu ve yelken kanat başlangıç pilotlarına göre sıkılma algısı puan ortalamaları daha yüksektir. Ölçeğe ilişkin “doyum” alt boyutunda yelken kanat başlangıç pilotlarının yelken kanat pilotu, yelken kanat eğitmen pilot ve yelken kanat deneyimli pilotlarına göre puan ortalamaları daha yüksektir. “Bağlı olunan kurum” değişkenine göre ölçeğin “doyum” alt boyutunda Havacılık Toplulukları aracılığı ile etkinliğe katılan yelken kanat pilotlarının Türk Hava Kurumu ve Havacılık

Federasyonu aracılığı ile etkinliğe katılan pilotlara göre puan ortalamaları daha yüksektir. Araştırmaya ilişkin sonuçlar genel olarak özetlendiğinde; erkek yelken kanat pilotlarının kadın yelken kanat pilotlarına göre Sürekli Etkinlik Tecrübe Ölçeği-2 (SETÖ-2) ortalama puanlarının daha yüksek olduğu; rekreatif amaçlı etkinliğe katılan yelken kanat pilotlarının yarışmacı amaçlı etkinliğe katılan yelken kanat pilotlarına göre Sürekli Etkinlik Tecrübe Ölçeği-2 (SETÖ-2) ortalama puanlarının daha yüksek olduğu; haftada 3 veya daha az etkinliğe katılan yelken kanat pilotlarının haftada 4 veya daha fazla etkinliğe katılan yelken kanat pilotlarına göre Sürekli Etkinlik Tecrübe Ölçeği-2 (SETÖ-2) ortalama puanlarının daha düşük olduğu; 36 yaş ve üzeri yelken kanat pilotlarının 25 yaş ve altı yelken kanat pilotlarına göre Sürekli Etkinlik Tecrübe Ölçeği-2 (SETÖ-2) ortalama puanlarının daha yüksek olduğu; ortaöğretim düzeyindeki yelken kanat pilotlarının lisans düzeyindeki yelken kanat pilotlarına göre Sürekli Etkinlik Tecrübe Ölçeği-2 (SETÖ-2) ortalama puanlarının daha yüksek olduğu; 2000-2999 TL gelir düzeyindeki yelken kanat pilotlarının 3000 TL ve üzeri gelir düzeyindeki yelken kanat pilotları, 1000-1999 TL gelir düzeyindeki yelken kanat pilotları ve 0-999 TL gelir düzeyindeki deki yelken kanat pilotlarına göre Sürekli Etkinlik Tecrübe Ölçeği-2 (SETÖ-2) ortalama puanlarının daha yüksek olduğu; yelken kanat pilotlarının yelken kanat eğitmen pilot, başlangıç pilot ve orta seviye yelken kanat pilotlarına göre Sürekli Etkinlik Tecrübe Ölçeği-2 (SETÖ-2)'ne göre en yüksek ortalama puana sahip olduğu; Havacılık Federasyonu aracılığı ile etkinliğe katılan pilotların Türk Hava Kurumu ve Havacılık toplulukları ve diğer (havacılık kulüpleri ve bireysel) aracılığı ile etkinliğe katılan pilotlara göre Sürekli Etkinlik Tecrübe Ölçeği-2 (SETÖ-2)'nde en yüksek ortalama puana sahip olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bunun yanı sıra erkek yelken kanat pilotlarının kadın yelken kanat pilotlarına göre Boş Zamanda Sıkılma Algısı Ölçeği (BZSAÖ) puan ortalamalarının daha yüksek olduğu; rekreatif amaçlı etkinliğe katılan yelken kanat pilotlarının yarışmacı amaçlı etkinliğe katılan yelken kanat pilotlarına göre Boş Zamanda Sıkılma Algısı Ölçeği (BZSAÖ) daha yüksek olduğu ancak "doyum" alt boyutunda yarışmacı amaçlı etkinliğe katılan pilotların rekreatif amaçlı etkinliğe katılan pilotlara göre puan ortalamalarının daha yüksek olduğu; haftada 4 veya daha fazla etkinliğe katılan yelken kanat pilotlarının haftada 3 veya daha az etkinliğe katılan yelken kanat pilotlarına göre Boş Zamanda Sıkılma Algısı Ölçeği (BZSAÖ) ile "sıkılma" alt boyut puan ortalamalarının daha yüksek olduğu; "doyum" alt boyutunda ise tam tersi olarak haftada 3 veya daha az etkinliğe katılanların yelken kanat pilotlarının puan ortalamalarının daha yüksek olduğu; 36 yaş ve üzeri yelken kanat pilotlarının Boş Zamanda Sıkılma Algısı Ölçeği (BZSAÖ) ortalama puanları ile "sıkılma" alt boyut ortalama puanlarının diğer yaş gruplarına (26-35 yaş arası ve 25 yaş ve altı) göre daha yüksek olduğu sonucuna varılırken; "doyum" alt boyutunda en yüksek 25 yaş ve altı yelken kanat pilotlarının ortalama puana sahip olduğu; lisansüstü düzeyindeki yelken kanat pilotlarının lisans düzeyindeki yelken kanat pilotlarına göre "sıkılma" alt boyut ortalama puanları

daha yüksek olduğu; 3000 TL ve üzeri gelir düzeyindeki yelken kanat pilotlarının diğer gelir düzeyine sahip (2000-2999 TL, 1000-1999 TL ve 0-999 TL) yelken kanat pilotlarına göre Boş Zamanda Sıkılma Algısı Ölçeği (BZSAÖ) ortalama puanları daha yüksek olduğu; ölçeğe ilişkin “sıkılma” alt boyutunda 2000-2999 TL gelir düzeyindeki yelken kanat pilotlarının en yüksek puan ortalamasına sahip olduğu ve “doyum” alt boyutunda ise en yüksek puan ortalamasına 0-999 TL gelir düzeyindeki yelken kanat pilotlarının sahip olduğu; yelken kanat eğitmen pilotların yelken kanat pilotu ile yelken kanat başlangıç pilotlarına göre Boş Zamanda Sıkılma Algısı Ölçeği (BZSAÖ) ortalama puanlarının daha yüksek olduğu; ölçeğe ilişkin “doyum” alt boyutunda yelken kanat başlangıç pilotlarının yelken kanat pilotu, yelken kanat eğitmen pilot ve yelken kanat deneyimli pilotlara göre doyum puan ortalamalarının daha yüksek olduğu; Havacılık Toplulukları aracılığı ile etkinliğe katılan pilotların “doyum” alt boyutunda en yüksek puan ortalamasına sahip olduğu tespit edilmiştir.

Araştırmaya ilişkin sonuçlar genel olarak özetlendiğinde; 36 yaş ve üzerindeki rekreatif amaçlı ve Havacılık Federasyonu aracılığı ile etkinliği gerçekleştiren ve etkinliğe hafta 4 ya da daha fazla katılım gösteren, düşük eğitim düzeyi ve orta düzey gelir seviyesine sahip erkek “yelkenkanat pilotlarının” akış deneyimini daha kolay yaşadıkları; bunun yanısıra daha kolay sıkılma algılarının olduğu ve doyum düzeylerinde ise yarışma amaçlı katılanlara göre daha düşük olduğu, etkilğe daha fazla katıldıkları için doyum düzeylerinin düştüğü, en yüksek doyumun en düşük gelir düzeyine sahip yelkenkanat pilotlarında olduğu; yelkenkanat eğitmen pilotların sıkılma algılarının yüksek olduğu ancak en yüksek doyumun yelkenkanat başlangıç pilotlarında olduğu tespit edilmiştir. En fazla doyuma Havacılık Toplulukları aracılığı ile etkinliğe katılan yelkenkanat pilotlarının ulaştığı tespit edilmiştir. Bu sonuçlar değerlendirildiğinde yaş, etkinliğe katılım şekli ve sıklığı, gelir düzeyi ve pilotluk seviyelerinin en çok akış dumunu etkilediği ve böylece pilotların doyuma ulaşamadıkları ve bu durumun bireyde sıkılma algısı oluşturduğu sonucuna varılabilir.

5. ÖNERİLER

Araştırmaya ilişkin sonuçlar değerlendirilirken tek bir faktörün değil birden çok faktörün sosyal bilimler alanında etki unsuru olabileceği unutulmamalıdır. Bu bakımdan araştırmanın farklı değişkenler tarafından da incelenmesi araştırmaya ilişkin sonuçlarda değişiklik yaratabileceği düşünülmektedir. Bilimsel çalışmaların belirli sınırlılıkları vardır. Bu araştırmanın da belirli bir takım sınırlılıkları olduğunu düşünürsek; diğer sportif havacılık branşlarının dahil edilerek ile farklı sonuçların ortaya çıkabileceği öngörülmektedir. Araştırmadaki veri setinin parametrik varsayımları karşılamaması “etki” analizine yönelik yapılabilecek analizleri engellemiştir. Bu bakımdan ileride yapılması planlanan araştırmalarda örneklem büyüklüğünün artırılarak ve verilerin parametrik varsayımları karşılayacak düzeye getirilerek analizlerin yapılmasının sonuçları etkileyebileceği ve değiştirebileceği

düşünülmektedir. Araştırmada kullanılan optimal performans duygu durumu ölçeği iki kısımdan oluşan bir ölçektir. Araştırmada yelkenkanat pilotlarına “Sürekli Etkinlik Tecrübe Ölçeği-2 (SETÖ-2)” uygulanmıştır. SETÖ-2; etkinlik sırasında genel olarak yaşanan duygular ve edinilen düşünceler ile ilgilidir. Gelecek araştırmalarda ölçeğin etkinliğe katılım sırasında yaşanan duygular veya düşünceler ile ilgili olan Etkinlik Tecrübe Ölçeği-2 (ETÖ-2) kullanılarak ya da ölçeğin her iki kısmı ele alınarak hem etkinlik sırasında hem de genel olarak bireylerin optimal performans duygu durumları arasında karşılaştırma yapılabilir. Araştırmanın örneklem grubunu oluşturan yelkenkanat pilotları bu araştırma sonuçları ile bireysel ve takım olarak hem rekreatif hem de yarışma amaçlı gerçekleştirdikleri etkinlikte akış oluşumunu engelleyebilecek ve kısıtlayabilecek “sıkılma algısı” faktörünü de göz önünde bulundurmalarının pilotlara yararlı olacağı düşünülmektedir.

6. KAYNAKLAR

Ayverdi, B., Kara, F. M. (2015). Serbest Zamanda Sıkılma Algısının Alkol Kullanma Nedenlerini Belirlemedeki Rolünün İncelenmesi. 8. Ulusal Spor Bilimleri Öğrenci Kongresi.

Barbalet, J. M. (1999). Boredom and Social Meaning, *British Journal of Sociology*, 50 (4), 631–646.

Bornstein, R. F., Kale, A. R. and Cornell, K. R. (1990). Boredom As A Limiting Condition on The Mere Exposure Effect. *Journal of Personality and Social Psychology*, 58 (5), 791–800.

Caldwell, L. L., Smith, E. A., and Weissinger, E. (1992). The Relationship of Leisure Activities and Perceived Health of College Students. *Society and Leisure*, (15), 545–556.

Caldwell, L. L., Darling, N., Payne, L. L., and Dowdy, B. (1999). “Why Are You Bored?” An Examination of Psychological and Social Control Causes of Boredom Among Adolescents. *Journal of Leisure Research*, 31 (2), 103–121.

Caldwell, L. L. ve Smith, E. (2006). Leisure As A Context for Youth Development and Delinquency Prevention. *Australian and New Zealand Journal of Criminology*, 39 (3), 398-418.

Csikszentmihalyi, M., (Çeviren: Akbaş, S.) (2005). Akış-Üst Düzey Yaşantının Psikolojisi, Hyb Yayıncılık, Ankara: (89), 111-112,114.

Csikszentmihalyi, M. and Nakamura, J. (1989). The Dynamics of İntrinsic Motivation: A Study of Adolescents. In R. Ames & C. Ames (Eds.), *Research on Motivation In Education: Goals and Cognitions*, New York: Academic Press, 45-71.

Csikszentmihalyi M. (1990). *Flow: The Psychology of Optimal Experience*. New York: Harper and Row Publishers, Inc.

Çağlar, E., Sarı, İ., Aşçı, F. H., Jackson, S. Eklund, C. R. (2015). The Short Version of Flow Scales: Reliability and Validity Study, III. *International Exercise and Sport Psychology Congress*: 48.

Dağistanlı, M.A. (Editör). (2008). *Spor Kitabı*. İstanbul, NTV Yayınları, 432.

Doğan, M., Elçi, G., Gürbüz, B. (2018). Serbest Zaman Doyumu, Serbest Zamanda Sıkılma Algısı ve İş Tamini İlişkisi: Akademisyenler Üzeine Bir Araştırma. Uluslararası Rekreasyon ve Spor Yönetimi Kongresi, 309.

Erkmen, G., Zengin, E. & Aşçı, F.H. (2010). Sürekli Optimal Performans Duygu Durumunun Beden Algısı ve Cinsiyet Değişkenlerine Göre Değerlendirilmesi. 11. Uluslararası Spor Bilimleri Kongresi.

Farmer, R., and Sundberg, N. D. (1986). Boredom Proneness: The Development and Correlates of A New Scale. *Journal of Personality Assessment*, 50 (1), 4-17.

Fossmo, T. (2006). Age Matters: A Study on Motivation, Flow And Self-Esteem In Competing Athletes. Hovedoppgave For Graden Cand. Psychology Institutie For Psychology.

Grove, J. R. and Lewis, M. A. E. (1996). Hypnotic Susceptibility and The Attainment of Flowlike States During Exercise. *Journal of Sport and Exercise Psychology*, (18), 380-391.

Gürbüz, B., Sönmez, A., Koçak, F. (2018). Üniversite Yaşamına Uyum İle Serbest Zamanda Sıkılma Algısı İlişkisinin Belirlenmesi. Uluslararası Rekreasyon ve Spor Yönetimi Kongresi, 395.

Iso-Ahola, S. E. ve Weissinger, E. (1990). Perceptions of Boredom In Leisure: Conceptualization, Reliability and Validity of The Leisure Boredom Scale. *Journal of Leisure Research*, 22 (1), 1-17.

Jackson, S.A., Thomas, P. R., Marsh, H.W., Smethurst, C.S. (2001). Relationships Between Flow, Self-Concept, Psychological Skills and Performance, *Journal of Applied Sport Psychology*, (13), 129-153.

Jackson S.A., Eklund R. C. (2004). *The Flow Scales Manual*. Morgantown, WV: Fitness Information Technology, Inc.

Jensen, E., (1998). *Teaching With The Brain In Mind*. Alexandria. Virginia Association For Supervision and Curriculum Development. (2), 9-19.

Kane, Mourice, J. and Tucker, Hazel, (2004). Adventure Tourism The Freedom To Play With Reality. *Tourist Studies*, 4 (3), 217-234.

Kara. F. M., Gürbüz. B., Oncu. E. (2014) "Leisure Boredom Scale: The Factor Structure and the Demographic Differences". Department of Physical Education and Sport, Selcuk University, *Turk J Sport Exe*, 16 (2), 28-35.

Karaküçük, S. (1999), *Rekreasyon Boş Zamanları Değerlendirme*. Ankara, Gazi Kitabevi, 29.

Kivikanvas J.M. (2006). *Psychophysiology of Flow Experience: An Explorative Study*. Master Thesis. Department of Psychology. University of Helsinki.

Koehn, S. (2007). *Opensity and Attainment of Flow State*, Victoria University, School of Human Movement, Recreation and Performance, Faculty of Human Development, Doctorate Thesis.

Kraus, R., Bates, B., (1975). *Recreation Leadership and Supervision*, Phlladelphia, PA: W. B. Saunders.

Lepper, M. R., Corpus, J. H. & Iyengar, S. S. (2005). Intrinsic and Extrinsic Motivational Orientations In The Classroom: Age Differences and Academic Correlates. *Journal of Educational Psychology*, 97 (2), 184-196.

Martin, M., Sadlo, G., and Stew, G. (2006). The Phenomenon of Boredom. *Qualitative Research in Psychology*, 3 (3), 193–211.

Mikulas, W. L., and Vodanovich, S. J. (1993). The Essence of Boredom. *Psychological Record*, 43 (1), 3–12.

Mirzeoğlu, N., Özbey, S., Çelebi, M., (2006). Spor Bilimlerine Giriş, Spor Yayınevi, Ankara, 272-281.

Moneta, G.B. (2004). The Flow Experience Across Cultures. *Journal of Happiness Studies*, 115-121.

Morgan, D. ve Flucker, M., (2006). Risk Management For Australian Commercial Adventure Tourism Operations (Edited by Yoel Monsfeld ve Abraham pizom). *Tourism, Security and Safety: From Theory to Practice*. Oxford UK: Elsevier Ltd, 153-168.

Murcia, J.A.M., Gimeno, E.C. and Coll, D.G. (2008). Relationships Among Goal Orientations, Motivational Climate and Flow In Adolescent Athletes: Differences by Gender, *The Spanish Journal of Psychology*, Vol. (11) 1, 181-191.

Murcia, J.A.M., Noguera, F.C., Coll, D.G., Gimeno, E.C., Pérez, L.M.R. (2009). Flow Disposicional En Salvamento Deportivo: Una Aproximacion Desde La Teoria De La Autodeterminacion, *Revista de Psicología del Deporte*, Vol. (18), 23-35.

Neulinger J. (1974). *The Psychology of Leisure: Research Approaches To The Study Of Leisure*. Springfield. IL Charles C. Thomas: 5.

Neumeyer and Neumeyer (1958). *Leisure and Recreation*. New York: Ronald Press.

Nichols, W. D, Jones. J and Hancock. R.H (2003). Teachers' Influence on Goal Orientation: Exploring The Relationship Between Eight Graders' Goal Orientation, Their Emotional Development, Their Perceptions of Learning, and Their Teachers' Instructional Strategies. *Reading Psychology*, (24), 57-85.

Page, S. J., Bentley, L., (2005). Scoping The Nature And Extent of Adventure Tourism Operations In Scotland: How Safe Are They?. *Tourism Management*, (26), 381-397.

Patterson, I. R., Pegg, S., and Dobson-Patterson, R. (2000). Exploring The Links Between Leisure Boredom and Alcohol Use Among Youth In Rural and Urban Areas of Australia. *Journal of Park and Recreation Administration*, 18 (3), 53–75.

Poon, L., and Leung L. (2011). Effects of Narcissism, Leisure Boredom and Gratifications Sought on User-Generated Content Among Net-Generation Users. *International Journal of Cyber Behavior, Psychology and Learning*, 1 (3), 1–14.

Richard, C. (2002). Learning to Launch A Power Harness. *Issue of Hang Gliding Magazine*, 1-5.

Russell, W. D. (2001). An Examination of Flow State Occurrence In College Athletes. *Journal of Sport Behavior*, 24 (1), 83–107.

Shaw S.M., Caldwell L.L. & Kleiber D.K. (1996). Boredom, Stress and Social Control In The Daily Activities of Adolescents. *Journal of Leisure Research*. 28 (4), 274–292.

Sicilia, A., Moreno, J. A. M., & Rojas, A. J. (2008). Motivational Profiles and Flow In Physical Education Lessons. *Perceptual and Motor Skills*, (106), 473-494.

Stavrou, N. A. (2008). Intrinsic Motivaiton, Extrinsic Motivation and Amotivation: Examining Self-Determination Theory From Flow Theory Perspective. In: New Developments In The Psychology of Motivation. Editor: Filip M. Olsson, 1-24.

Sundberg, N. D., Latkin, C. A., Farmer, R. F., and Saoud, J. (1991). Boredom In Young Adults: Gender and Cultural Comparisons. *Journal of Cross-Cultural Psychology*, (22), 209–223.

Torkildsen. G., (2005). *Leisure Recreation Management*. Fifth Edition, 57

Watt, J. D., and Ewing, J. E. (1996). Toward The Development And Validation of A Measure of Sexual Boredom. *Journal of Sex Research*, 33 (1), 57–66.

Weber, K., (2001). Outdoor Adventure Tourism A Review of Research Approaches. *Annals of Tourism Research*, 28 (2), 360-377.

Wegner, L. (2011). Through The Lens of A Peer: Understanding Leisure Boredom and Risk Behaviour In Adolescence. *South African Journal of Occupational Therapy*, 41 (1), 18–24.

Welch, M., M. (2008). A Phenomenological Study of Flow In Postsecondary Students Participating In Two Racquet Sports, Butler University, Master Thesis.

Verel O. (1985). İstikbal Göklerdedir Gökler Bizimdir I. Başarı Yayınları. İstanbul, 29.

Vodanovich, S. J. (2003). Psychometric Measures of Boredom. A Review of The Literature. *The Journal of Psychology*, 137 (6): 569–595.

Vodanovich, S. J., and Kass, S. J. (1990). A Factor Analytic Study of The Boredom Proneness Scale. *Journal of Personality Assessment*, 55 (1–2), 115–123.

Yaşın, T., (2016). Kişilik Özellikleri ve Sermayenin Psikolojik İyi Oluş, Akış Deneyimi, İş Tatmini ve Çalışan Performansına Etkileri. Doktora Tezi. Başkent Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme A.B.D Yönetim ve Organizasyon Doktora Programı. Ankara.

Zuckerman, M., Eysenck, S. B. J., and Eysenck, H. J. (1978). Sensation Seeking In England and America: Cross-Cultural, Age, and Sex Comparisons. *Journal of Consulting and Clinical Psychology*, 46 (1), 139–149.

Makale Geliş (Submitted) : 02.10.2019

Makale Kabul (Accepted) : 02.12.2019